

REFERAT Oppvekstutvalget 2019-2023 d. 19-09-2023

Møtedato Tirsdag d. 19. september 2023 kl. 16:00

Møtested Bystyresalen

Indholdsfortegnelse

Møtedokumenter.....	3
Godkjenning av oppvekstutvalgets protokoll av 22.08.2023.....	5
Høringssvar fra Kristiansand kommune - Forslag til regler om avverging av skade og bruk av fysisk	7
Samarbeidsavtale om driftstilskudd til KUP, Åpent hus og UNIK ressurscenter.....	17

Punkt .: Møtedokumenter

Bilag

e-læring TBT-overgrep i oppvekstutvalget 19.09.23

Komplett innkalling_ Oppvekstutvalget (19.09.2023)

Saksliste Oppvekstutvalget 19.09.2023

Kristiansand, 12.09.2023

MØTEINNKALLING TIL OPPVEKSTUTVALGET

Dato: 19.09.2023 kl. 16.00

Sted: Bystyresalen

Innkalling gjelder bare medlemmer. Varamedlemmer møter etter særskilt innkalling.

Forfall og eventuelle habilitetsspørsmål meldes snarest til Eva Sand tlf. 456 13 805 eller epost eva.sand@kristiansand.kommune.no

PROGRAM FOR MØTET:

Kl. 16.00 – 16.45

**Orientering
v/Eva Hauger Gjersvold kommunalsjef barnehage**

E-læring – Traumebasert tilnærming om vold og seksuell overgrep i barnehage

Visning av utstilling «Hvis klær kunne snakke»

Kl. 16.45 – 17.00

**Orientering
v/Kristin Eidet Robstad, kommunalsjef oppvekst**

Idretts SFO

Kl. 17.00 -

Behandling av sakskart

FUB og KomFug har anledning til å gi uttrykk for sine synspunkter på saken i møtet. Dette må skje i forkant av det politiske ordskriftet. Dere bes i så fall om å gi beskjed til utvalgsleder i forkant av møtet.

SAKSKART			Side
34/23	2023000013-42	<u>Oppvekstutvalgssak:</u> Godkjenning av oppvekstutvalgets protokoll av 22.08.2023	
35/23	2023015532-2	<u>Formannskapsak:</u> Høringssvar fra Kristiansand kommune - Forslag til regler om avverging av skade og bruk av fysisk inngripen i ny opplæringslov	
36/23	2023022620-1	<u>Bystyresak:</u> Samarbeidsavtale om driftstilskudd til KUP, Åpent hus og UNIK ressurscenter	

Åse Birgit Løvdal
Leder i utvalg
(sign.)

Punkt 34/23: Godkjenning av oppvekstutvalgets protokoll av 22.08.2023

Bilag

Protokoll Oppvekstutvalget 22.08.2023

Vedtak OPPV, 17012023, Sak 1/23, Godkjenning av oppvekstutvalgets protokoll av 06.12.2022

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 2023000013
Saksbehandler Eva Sand

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Oppvekstutvalget	19.09.2023	34/23

GODKJENNING AV OPPVEKSTUTVALGETS PROTOKOLL AV 22.08.2023

OPPVEKSTUTVALGET HAR BEHANDLET SAKEN I MØTE 19.09.2023 SAK 34/23

Oppvekstutvalgets vedtak

Oppvekstutvalget godkjenner protokollen fra møtet 22.08.23
(Enst.)

9 av 11 utvalgsmedlemmer til stede

20.09.2023

Punkt 35/23: Høringssvar fra Kristiansand kommune - Forslag til regler om avverging av skade og bruk av fysisk inngripen i ny opplæringslov

Bilag

horingsnotat-forslag-til-regler-om-avverging-av-skade-og-bruk-av-fysisk-inngripen-ny-opplaringslov-og-privatskoleloven

Dato 12. september 2023
Saksnr.: 2023015532-2
Saksbehandler Silje Årnes Lauvrak
Godkjent av Kristin Eidet Robstad
Camilla Bruno Dunsæd

Saksgang
Oppvekstutvalget
Formannskapet

Møtedato
19.09.2023
27.09.2023

Hørings svar fra Kristiansand kommune - Forslag til regler om avverging av skade og bruk av fysisk inngripen i ny opplæringslov

Forslag til vedtak

[Formannskapet vedtar kommunedirektørens forslag til hørings svar til regler om avverging av skade og bruk av fysisk inngripen i ny opplæringslov.](#)

Sammendrag

Stortinget vedtok 09.06.23 ny opplæringslov, som trer ikraft i august 2024. Den 31.05.23 sendte Kunnskapsdepartementet ut høringsforslag til endring i opplæringsloven, hvor det foreslås å lovfeste regler om bruk av fysisk inngripen mot elever.

Kristiansand kommune er enig i at det ut ifra legalitetsprinsippet bør innføres nye lovbestemmelser om skadeavvergende tiltak, og fysisk inngrep i opplæringsloven. Vi mener at en lovregulering kan bidra til å styrke elevens rettigheter, ved at det blir bedre kunnskap, systematikk og kontroll. Det kan også være positivt for den ansattes å kunne vise til at evt. bruk av fysisk inngrep ligger innenfor rammene av opplæringsloven, fremfor å måtte begrunne handlingens lovlighet i nødvergebetraktninger etter straffeloven.

Regulering av bruk av tvang og fysisk makt i skolen er imidlertid et krevende spørsmål, både fordi en lovhjemmel for dette kan bli oppfattet som at det åpnes opp for mer bruk av tvang overfor elever, og fordi vilkårene/grensene for bruk i seg selv er vanskelig å tydeliggjøre i lovs form.

Intensjonen med lovendringen er å tydeliggjøre hva som er legitim maktbruk i skolen. Slik ordlyden, og sammenhengen med øvrig regelverk forslås, kan ikke kommunedirektøren se at lovendringen er egnet til å oppnå formålet. Dersom skadeforebyggende tiltak og fysiske inngrep i skolen skal lovfestes i opplæringsloven, ber vi derfor departementet tydeliggjøre ordlyden, samt sette lovbestemmelsene i sammenheng med øvrig lovverk, herunder skolens omsorgsansvar, straffeloven § 17 og 18, og helse- og omsorgstjenesteloven kap. 9.

Saksutredning

Bakgrunn for saken

Stortinget vedtok 09.06.23 ny opplæringslov, som trer i kraft i august 2024. Opplæringsutvalget foreslo i NOU 2019: 23 Ny opplæringslov, å regulere bruk av fysisk inngrep i skolen. I prop. 57 L (2022-2023) hørte Kunnskapsdepartementet åpent om det bør foreslås regler om bruk av fysisk makt mot elever. Departementet gjorde en vurdering av opplæringslovutvalgets forslag, men foreslo ikke konkrete bestemmelser.

Den 31.05.23 sendte Kunnskapsdepartementet ut høringsforslag til endring i opplæringsloven. Departementet foreslår å lovfeste regler om bruk av fysisk inngripen mot elever. Forslaget til regler gjelder offentlige skoler, private grunnskoler etter opplæringsloven § 2-12 og skoler godkjent etter privatskoleloven.

Departementet foreslår:

- å lovfeste at kommunen og fylkeskommunen skal sørge for at skolen arbeider løpende og systematisk for å unngå at det oppstår situasjoner som innebærer fysiske inngrep mot elever. For private grunnskoler godkjent etter opplæringsloven er det øverste ledelse som har dette ansvaret, og for skoler godkjent etter privatskoleloven er det skolens styre som har ansvaret.
- å lovfeste at ansatte i skolen kan gripe inn fysisk mot elever for å avverge skade på personer eller vesentlig skade på eiendom
- å lovfeste at de fysiske inngrepene skal være egnet til å hindre eller begrense den aktuelle skaden og være så få, kortvarige og skånsomme som mulig
- å lovfeste at skolen skal dokumentere hendelser der det har vært gjennomført fysiske inngrep med informasjon om hvordan situasjonen oppsto, hvordan inngrepet ble utført, og hvordan eleven ser på saken
- å lovfeste at ansatte som har grepet inn fysisk mot en elev skal melde fra om det til rektor/daglig leder og at rektor/daglig leder skal melde fra til foreldrene til eleven
- å lovfeste at rektor skal melde fra til kommunen eller fylkeskommunen når det har blitt gjennomført fysiske inngrep gjentatte ganger eller dersom inngrepet er særlig alvorlig. Rektor i private grunnskoler godkjent etter opplæringsloven skal melde fra til skolens øverste ledelse, og daglige leder ved skoler godkjent etter privatskoleloven skal melde fra til skolens styre.

Departementet ønsker høringsinstansenes synspunkter på forslagene.

Lovforslaget til opplæringsloven lyder:

Kapittel 13 Ordenstiltak og skadeførebygging

Ny § 13-3 Plikt til førebygging

Kommunen og fylkeskommunen skal sørge for at skolen driv eit kontinuerleg og systematisk arbeid for at det ikkje skal oppstå situasjonar der tilsette grip inn fysisk mot elevar.

Ny § 13-4 Fysiske inngrep for å avverje skade

Tilsette i skolen kan gripe inn fysisk mot elevar når det er nødvendig for å avverje skade på personar eller for å avverje vesentleg skade på eigedom.

Tilsette kan også gripe inn fysisk mot elever som viser ei åtferd som er sterkt sosialt fornedrande og det vil vere ei klar forsømming av skolens plikt til å yte nødvendig omsorg ikkje å gripe inn.

Dei fysiske inngrepa må vere eigna til å hindre eller avgrense skaden, og dei skal vere så få, kortvarige og skånsame som mogleg.

Ny § 13-5 Dokumentasjon og meldeplikt

Ein tilsett som har nytta fysiske inngrep etter § 13-4, skal melde frå om det til rektor. Rektor skal melde frå til foreldra til eleven. Rektor skal melde frå til kommunen eller fylkeskommunen dersom det er nytta fysiske inngrep mot den same eleven gjentatte gongar, eller dersom inngrepet er særleg alvorleg.

Skolen skal dokumentere det fysiske inngrepet med ei kort beskriving av hendinga og inngrepet som vart gjort, og eleven sitt syn på saka.

Høringsvar fra Kristiansand kommune

Innledning

Kunnskapsdepartementet viser til flere kunnskapskilder som viser at fysiske inngrep fra ansatte overfor elever forekommer i skolen, og at det er usikkerhet om vilkårene for bruk av tvang overfor elever.

Kristiansand kommune er enig med Kunnskapsdepartementet i at det er behov for å tydeliggjøre vilkårene for bruk av fysisk inngrep overfor elever i skolen, både for elevens og lærernes rettsikkerhet. Det er behov for økt kunnskap om både forebygging/skadeavvergende tiltak, samt vilkår for bruk av fysisk inngrep, og hvordan ansatte skal gjennomføre dette mest mulig skånsomt.

Dette mener vi kan følges opp gjennom veiledningsmateriell, jevnlig kompetanseheving og lovendring.

Lovregulering av fysisk inngrep i skolen er imidlertid et krevende spørsmål, både fordi en lovhjemmel for dette kan bli oppfattet som at det åpnes opp for mer bruk av fysisk inngrep overfor elever, og fordi vilkårene/grensene for bruk i seg selv er vanskelig å tydeliggjøre i lovs form.

Nedenfor følger Kristiansand kommunes vurdering av behovet for rettsliggjøring, samt de delene av lovforslaget vi mener bør tydeliggjøres og utredes nærmere.

Behov for rettsliggjøring

Departementet skriver at en av utfordringene i dag er at det oppleves som uklart hva som er legitim maktbruk, og hva som vil utgjøre en krenkelse mot den enkelte elev etter skolemiljøreglene i opplæringsloven kapittel 9A. Departementet mener derfor det bør foreslås regler om bruk av fysisk makt i opplæringsloven.

Departementet mener at bruk av fysisk makt mot elever er av en så inngripende karakter at det bør ha et klart hjemmelsgrunnlag med tydelige rettslige rammer. En henvisning til alminnelige nødrettsnormer blir etter departementets syn for uklart når man mer overordnet skal trekke grensen mellom hva som kan og ikke kan gjøres i skolen.

Departementets mål er å klargjøre vilkårene for bruk av fysiske inngrep, og dermed styrke rettssikkerheten ved slik maktbruk.

Kristiansand kommune er enig i at det ut ifra legalitetsprinsippet er hensiktsmessig å lovfeste en rett for skolens ansatte til å gripe fysisk inn overfor elever, og støtter departementet i at det inntas regler om skadeavvergende tiltak og fysiske inngrep i opplæringsloven.

Vi mener lovregulering kan bidra til å styrke elevens rettigheter, ved at det bl.a kan resultere i tydeligere systematikk og kontroll ved bruk av fysisk inngrep.

I likhet med Kunnskapsdepartementet er vi kjent med at ansatte i skolen kan oppleve det belastende når elever mener at det foreligger brudd på opplæringsloven § 9A-5, i tilfeller hvor ansatte mener de lovlig har grepet inn for å avverge skade. Vi anser at det kan være en styrke for den ansatte i disse tilfellene å kunne vise til handlingen ligger innenfor rammene av opplæringsloven, fremfor å måtte begrunne handlingens lovlighet i nødvergebetraktninger etter straffeloven.

Når departementet skriver at intensjonen er å tydeliggjøre vilkårene for bruk av fysisk inngrep, og hva som er legitim maktbruk, kan vi imidlertid ikke se at lovforslaget i sin ordlyd er egnet til dette, da vi ikke kan se at forslag til § 13-4 tydeliggjør vilkårene i større grad enn eksisterende straffeloven § 18 (se her kommentarer til § 13-4).

Vi mener derfor ordlyden må presiseres, samt at det bør være henvisninger til annet lovverk som sikrer sammenheng. Dette vil vi kommentere nedenfor.

Ny § 13-3 Plikt til forebygging

Kommunen og fylkeskommunen skal sørge for at skolen driv eit kontinuerleg og systematisk arbeid for at det ikkje skal oppstå situasjonar der tilsette grip inn fysisk mot elevar.

Kristiansand kommune er positive til at det lovfestes plikt til forebygging, dersom det innføres regler om fysisk inngrep for å avverge skade. Vi anser ikke at det vil innebære en realitetsendring, men at det vil være med å tydeliggjøre de krav som allerede i dag forventes.

Ny § 13-4 Fysiske inngrep for å avverje skade

Tilsette i skolen kan gripe inn fysisk mot elevar når det er nødvendig for å avverje skade på personar eller for å avverje vesentleg skade på eigedom.

Tilsette kan også gripe inn fysisk mot elevar som viser ei åtferd som er sterkt sosialt fornedrande og det vil vere ei klar forsømming av skolens plikt til å yte nødvendig omsorg ikkje å gripe inn.

Dei fysiske inngrepa må vere eigna til å hindre eller avgrense skaden, og dei skal vere så få, kortvarige og skånsame som mogleg.

«Avverje skade»

Departementet har i høringsnotatet presisert hva som skal legges i begrepet «Avverje skade». Kristiansand kommunes vurdering er at departementets presiseringer i høringsnotatet, både innskrenker og utvider en naturlig forståelse av begrepet «skade». Vil ber derfor departementet se nærmere på ordlyden særlig hva gjelder psykisk skade og andre fysiske handlinger.

Psykisk skade

Departementet mener at bestemmelsen ikke bør åpne for å kunne gripe inn fysisk mot en elev for å hindre psykisk skade som ikke skyldes fysiske handlinger. Det vil etter departementets syn derfor ikke være anledning til å bruke fysisk makt for å stanse psykisk vold i form av grovt krenkende ordbruk eller lignende. Departementet viser til at psykisk skade kan være vel så alvorlig som en fysisk skade, men samtidig vil skadepotensialet ved én enkelt hendelse isolert sett som regel være mindre for psykisk skade enn for fysisk skade.

Kristiansand kommune vil bemerke at en naturlig forståelse av begrepet skade etter vårt syn vil omfatte både fysisk og psykisk skade, uavhengig av om det er forårsaket av fysiske eller verbale krenkelser.

Vi vil her bemerke elever over tid kan ha opplevd grove verbale krenkelser/trusler, og at det kan være særlig viktig å raskt få stoppet dette, da det også kan være tilfeller hvor elever allerede har fått påvist psykisk skade/uhelse grunnet tidligere krenkelser. Vi ønsker at dette tas med i en vurdering av om det er riktig at det kun er fysisk skade som skal omfattes, eller om det i særlige grove tilfeller, også bør åpnes for fysisk inngripen overfor verbale krenkelser/trusler hvor skadepotensialet er særlig stort.

Vilkåret om at det fysiske inngrepet må være nødvendig, vil uansett i de fleste tilfeller tilsi at fysisk inngrep ikke kan benyttes overfor verbale krenkelser, og at det vil være en høyere terskel for å gripe inn enn ved fysiske krenkelser.

«Andre fysiske handlinger»

Etter departementets syn omfattes også andre fysiske handlinger som krenker en person av skadebegrepet i ordlyden til § 13-4, uavhengig av om handlingen er egnet til å gi personen fysisk smerte eller at den anatomiske eller fysiologiske tilstanden påvirkes negativt. Departementet skriver at en ansatt derfor vil ha mulighet til for eksempel å gripe inn mot en elev som spytter på en medelev eller som tar vedkommende på private kroppsdeler. Dette innebærer at skadebegrepet som legges til grunn for forslaget til regler skiller seg fra skadebegrepet etter straffeloven § 273.

Slik vi forstå det vil bestemmelsen åpne opp for at skolens ansatte kan gripe inn der elever utøver fysiske krenkelser mot andre elever eller ansatte, uavhengig av handlingen er egnet til å skade personen fysisk. Vi mener derfor at ordlyden «avverge skade», er for snever ut ifra det departementet har uttalt at den skal omfatte. Ut ifra legalitetsprinsippet må myndighetenes inngrep overfor den enkelte ha grunnlag i lov, og vi mener det kan være usikkert om dette er tilfelle når det gjelder fysiske krenkelser, som ikke direkte gir skade på eleven.

Vi vil også bemerke at fysiske krenkelser som ikke gir fysisk skade først og fremst vil innebære risiko for psykisk skade på elever. Vi finner det derfor unaturlig at det skilles mellom verbale krenkelser og fysiske handlinger fra elever, så lenge alvorlighetsgraden i angrepet kan sidestilles, og begge har et like høyt psykisk skadepotensial.

Etter vårt syn bør inngrepets lovlighet derfor vurderes etter nødvendighetsvilkåret, uavhengig av om skadepotensialet og handlingen det gripes inn mot er fysisk eller psykisk. Dette mener vi også mer forenlig med straffelovens nødvergeregler, hvor det stilles vilkår om at man griper inn for å avverge et ulovlig angrep.

Sosialt fornedrandre:

Tilsette kan også gripe inn fysisk mot elever som viser ei åtferd som er sterkt sosialt fornedrande og det vil vere ei klar forsømming av skolens plikt til å yte nødvendig omsorg ikkje å gripe inn.

Kristiansand kommune har bedt om innspill fra flere rektorer, og ser at det er ulik forståelse i hva som legges i «*eleva som viser ei åtferd som er sterkt sosialt fornedrande.*» I høringsnotatet understreker departementet at adgangen til å gripe inn fysisk mot en elev for å hindre selvfornedrelse vil være snever. Dette vil bare være aktuelt ved tilfeller av sterk selvfornedrelse og det vil være en klar forsømmelse av omsorgen for eleven å ikke gripe inn.

Slik ordlyden er nå mener vi at bestemmelsen kan misforstås og tolkes utvidende slik at det kan oppfattes som at det er tillatt å gripe mot atferd som er fornedrende/ydmykende også mot andre, f.eks ydmykende verbale krenkelser mm. Vi vil derfor be departementet revurdere ordlyden, evt at det tydeliggjøres at det selvfornedrende atferd som er omfattet.

Dokumentasjon

Ny § 13-5 Dokumentasjon og meldeplikt

Ein tilsett som har nytta fysiske inngrep etter § 13-4, skal melde frå om det til rektor. Rektor skal melde frå til foreldra til eleven. Rektor skal melde frå til kommunen eller fylkeskommunen dersom det er nytta fysiske inngrep mot den same eleven gjentatte gongar, eller dersom inngrepet er særleg alvorleg.

Skolen skal dokumentere det fysiske inngrepet med ei kort beskriving av hendinga og inngrepet som vart gjort, og eleven sitt syn på saka.

Departementet foreslår å lovfeste at skolen skal dokumentere hendelsen med en beskrivelse av situasjonen og inngrepet som ble gjort, og elevens syn på saken.

Kristiansand kommune støtter dette. Dette er langt på vei dokumentasjon som ansatte på skolen allerede har rutiner for å dokumentere, både gjennom avviksmelding (internkontroll) og plikten til å dokumentere hvordan man har grepet inn i skolemiljøsaker.

Dokumentasjon ved gjentatte fysiske inngrep

Departementet har vurdert om bruk av gjentatte fysiske inngrep bør framgå av et dokument som sikrer tilstrekkelig utredning, begrunnelse, evaluering og etterprøving. Departementet mener det er hensiktsmessig å bruke et vedtak om individuelt tilrettelagt opplæring eller en aktivitetsplan i tråd med bestemmelsene om trygt og godt skolemiljø, framfor å innføre nye ordninger. De skriver videre; Er det en elev som allerede har individuelt tilrettelagt opplæring og tiltak knyttet til opplæringen, kan det være mest hensiktsmessig å fortsette langs dette sporet. Mens dersom eleven ikke har individuelt tilrettelagt opplæring, og trenger trygghetstiltak, kan en aktivitetsplan være rett spor. Departementet mener at det ikke bør lovfestes hvordan skolen skal håndtere dette.

Kristiansand kommune er kritisk til departementets vurdering på dette punkt.

For det første kan vi ikke se ny opplæringslov § 11-7, kan tolkes slik at det åpnes for at bruk av fysisk inngripen kan vedtaksfestes som en del av individuelt tilrettelagt opplæring. Dette er heller ikke tatt inn i ordlyden i forslag til nye bestemmelser om fysisk inngripen. Dersom bruk av fysisk inngripen skal kunne inntas som en del av individuelt tilrettelagt opplæring, mener vi dette må tydeliggjøres i ny § 11-7 evt. ny § 13-4 eller § 13-5, samt at PP-tjenestens rolle som sakkyndig bør tydeliggjøres, når det gjelder bruk av fysisk inngrep.

For det andre vil det å innta bruk av fysisk inngrep i vedtak om individuelt tilrettelagt opplæring innebære at det både kan klages på selve vedtaket og gjennomføringen av

dette til Statsforvalteren. Vi anser det uheldig at en evt. klageadgang da vil være knyttet til hvorvidt fysisk inngrep beskrives i vedtaksform eller ikke, da dette kan innebære at det kun er enkelte elever som vil ha mulighet til overprøving av planlegging av fysisk inngrep etter forvaltningsloven § 28.

Vi anser det uheldig dersom det blir ulike overprøvningsmuligheter av bruk av fysisk inngrep, avhengig av om eleven har fått fastsatt dette i enkeltvedtak om individuelt tilrettelagt opplæring eller aktivitetsplan.

Vi vil også påpeke at øvrig regelverk som gir en rett til å gripe inn fysiske overfor både barn og voksne, f.eks helse- og omsorgstjenesteloven, barnevernsloven og lov om psykisk helsevern har egne regler om vedtak/tvangsprotokoller, rapportering til statsforvalteren, samt direkte overprøvningsmuligheter knyttet direkte til tvangsbruken, både ved planlagt bruk, og mer akutte inngrep i «nødvergesituasjoner». Dette er begrunnet i inngrepet alvorlige karakter, og rettssikkerheten til den som utsettes for inngrepet. Dette er regelverk som åpner for ytterligere bruk av tvang enn lovforslaget i opplæringsloven gjør, noe som kan tilsi ulike regelverk. Vi mener likevel det burde vært nærmere utredet om det er korrekt at det innføres en hjemmel i opplæringsloven, uten at elevene samtidig gis en konkret overprøvningsmulighet. Særlig sett i sammenheng med at departementet legger opp til at skolen selv må vurdere hva som er hensiktsmessig når det gjelder dokumentasjon i det enkelte tilfelle, og de konsekvenser dette vil medføre for evt. overprøvningsmuligheter.

Sammenhengen med øvrig lovverk

Omsorgsansvaret

Skolen har omsorgsansvaret overfor elevene i skoletiden, og kan på bakgrunn av dette utøve milde former for fysisk makt. Kristiansand kommune vurderer at også mild maktbruk hjemlet i omsorgsansvaret, bør lovreguleres dersom man innfører regler om fysisk maktbruk. Dette vil tydeliggjøre grensene for legitim maktbruk, og skape bedre sammenheng i regelverket.

Vi vil vise til ordlyden i barnevernsloven § 10-3, som vi mener departementet bør se hen til ved en evt. utforming av lignende bestemmelse også i opplæringsloven:

Barnevernsloven § 10-3. Milde former for fysisk makt ut fra omsorgsansvaret og trygghet og trivsel

Hvis det er åpenbart nødvendig for å gi barnet forsvarlig omsorg, kan institusjonen benytte milde former for fysisk makt som å holde barnet kortvarig fast eller lede barnet. Slike tiltak kan også benyttes hvis det er åpenbart nødvendig for å ivareta trygghet og trivsel for alle på institusjonen.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring av milde former for fysisk makt etter bestemmelsen.

Forholdet til helse-og omsorgstjenesteloven kap. 9

Helse- og omsorgstjenesteloven kapittel 9 inneholder regler om tvang og makt som ledd i tjenester til personer med utviklingshemming. Regelverket åpner for at helsepersonell kan gjennomføre vedtak etter helse- og omsorgstjenesteloven kapittel 9 i skoletiden.

For at det skal bli en bedre helhet i regelverket, samt tydeliggjøre at og når vedtak om bruk av tvang og makt etter helse- og omsorgstjenesteloven kan få anvendelse i skoletiden, mener vi at det i opplæringslovens regler om fysisk inngrep bør inntas en henvisning til helse- og omsorgstjenestelovens bestemmelser.

Forholdet til straffeloven §§ 17 og 18

Straffeloven §§ 17 og 18 handler om nødrett og nødverge. Etter disse bestemmelsene er en handling som ellers er straffbar, i visse tilfeller både straffri og lovlig.

Etter vårt syn vil det kunne være tilfeller hvor en handling ikke er lovlig etter ny opplæringslov § 13-4, men likevel kan være lovlig etter straffeloven § 18. Etter straffeloven § 18 stilles det krav til at fysisk inngrep må bli foretatt for å «avverge et ulovlig angrep», mens det etter § 13-4 stilles krav til at det gjøres for «avverje skade». Straffeloven § 18 retter seg også først og fremst mot fysiske krenkelser, men også ikke-fysiske krenkelser kan under omstendighetene dekkes av ordet angrep.

Straffelovens regler vil gjelde i tillegg til reglene i opplæringsloven. Kristiansand kommune mener derfor det bør etterstrebes og i større grad og harmonisere ny § 13-4 i opplæringsloven, og straffeloven § 17 og § 18. Det bør også vurderes, på samme måte som i barnevernsloven § 10-7 og innføre en henvisning til straffeloven § 17 og 18 i bestemmelsen om fysisk inngrep § 13-4.

Oppsummering

Kristiansand kommune støtter at det innføres nye lovbestemmelser om skadeforebyggende tiltak, og fysisk inngrep i opplæringsloven, da dette kan styrke rettssikkerheten for elever og ansatte. Vi mener imidlertid at ordlyden må tydeliggjøres, samt harmoniseres bedre med øvrig lovverk, slik at det blir mer forutsigbart for den enkelte når ansatte i skolen kan gripe inn i barns personlige integritet og privatliv. Vi ber også om at departementet ser nærmere på hvilke krav som skal stilles til dokumentasjon, særlig ved gjentatte fysiske inngrep, og betydningen dette vil ha for elevers og foresattes klageadgang.

Vedtak:

[Formannskapet vedtar kommunedirektørens forslag til hørings svar til regler om avverging av skade og bruk av fysisk inngripen i ny opplæringslov.](#)

Punkt 36/23: Samarbeidsavtale om driftstilskudd til KUP, Åpent hus og UNIK ressurscenter

Bilag

Vedtak HELSEUTV, 19092023, Sak 36/23, Samarbeidsavtale om driftstilskudd til KUP, Åpent hus og UNIK ressurscenter

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 2023022620
Saksbehandler Elin Synnøve T Stavenes

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Helseutvalget	19.09.2023	36/23
2 Oppvekstutvalget	19.09.2023	36/23
3 Bystyret	20.09.2023	

SAMARBEIDSAVTALE OM DRIFTSTILSKUDD TIL KUP, ÅPENT HUS OG UNIK RESSURSSENTER

OPPVEKSTUTVALGET HAR BEHANDLET SAKEN I MØTE 19.09.2023 SAK 36/23

Oppvekstutvalgets innstilling

Bystyret tar saken til foreløpig orientering. Omfanget av driftstilskudd må vurderes i forbindelse med bystyrets behandling av økonomiplan.
(Enst.)

9 av 11 medlemmer til stede

20.09.2023